

ליצנות רפואית וחינוך דרך צחוק

טיפול דרך דמיון, פנטזיה, הומור, צחוק בחדרי ניתוח, מיון, מח' ילדים, חדרי לידה, פנימית ועוד... הסיפור של נורמן קאזנס (ניוון פרקים)

1. מאבק דרך שיחורר והפחתת לחץ

לְיְהוּדִים הַיִּתְּה אֹרְהָ וְשִׁמְחָה וְשֵׁשׁ וְיָקָר: וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מְגִיעַ שְׂמֵחָה וְשִׁשׁוֹן לְיְהוּדִים מִשְׁתָּה יוֹם טוֹב וְרַבִּים מְעִמִּי הָאֶרֶץ מִתִּיּוֹדִים כִּי נָפַל פַּחַד הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם (אסתר ח, טז-טז)

2. טיפול דרך הסח הדעת

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אימתי בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה (ברכות לא, א)

3. לקחת הכל בפרופורציה: הקוף הקדוש

רק הכל מלא אחדות גמור לבד בהשוואה גמורה ומרומם מעל כל ברכה ותהלה ואיננו צריך להתברך... כיון שהכל אחדות פשוט לבד כקודם הבריאה. וכמ"ש (ישעיה מ') 'ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש'. (נפש החיים, רבי חיים מוולוג'ין, ג, ה)

4. לשפר המצב הרוח הלאומי: גילו שער החמשים

(הליצנות) והוא מתחלק באומות בכל אומה כח מיוחד שאצלם אותו כח של ליצנות ונגד זה יש כח דברי תורה שכאשר נכנס ללב שמתפשט בכלל אומה הישראלית שהם לב העולם אז יוצא נגדו אותו כח של ליצנות שבעולם ונאבד כח אותה אומה שאופיא שלה ממנו. ועמלק שהוא הראשית שלהם הוא נגד עומק ראשית שבתורה והוא השער החמישים שנעלם ממשה רבינו ע"ה שלא נתגלה בעולם הזה. (רסיסי לילה, רבי צדוק הכהן מובלין, 138)

5. להעלות אנדורפינים במוח: לשמח את התאים

השמחה היא המצב הטבעי. והעקשן שבתוכי מתקומם ומסרב להודות בטעות. לפתע אני מרגיש גל של צהלה שוטף אותי, ואני חש ביטחון שהרב צודק ואני טעיתי. (האם יש סיכוי לאהבה, דוד בן יוסף)

6. מחקר בפסיכונורואימונולוגיה

התעלות של הדמיון באה כל זמן שהוא דבוק בקדושה, אבל הדמיון של חול אין לו כי אם כוח הצל שבו לבד, והוא מקור הליצנות, לפי אותו הערך שהוא מתרחק ממקוריות השכל, כפי מה שהוא מתגבר, כך המציאות מתחלשת אצלו... והרפואה לעולם, שנשתקע הרבה בדמיון מצד הצללי שלו, היא לא החלשות הדמיון, וגם לא הגברת השכל לבדו, שסוף גם הוא מצומצם הוא, אלא התשובה אל המקור העליון, שהדמיון מוכשר לקבל ממנו את עוז החיים השלמים שלו, ועם זה יעזור גם כן השכל, בסגולת צילו החרות במעמקי הדמיון, עזר שימושי. (אורות הקודש א, רלז', הראי"ה קוק)

סוף דבר: 'ללא הומור היינו מתאבדים' (חיה אוסטרובר): ההומור יכול להיות אכזרי ויכול להיות מרפא, הוא יכול להביע אהבה ויכול להביע שנאה ותוקפנות. ההומור, גם העצוב ביותר, לעולם אינו מדכא. תמיד טמון בו גרעין של אופטימיות, שאינו נובע מהתעלמות ומסילוף המציאות, אלא מהדגשת היחסיות של כל פירוש מקובל, הרחבת שדה הראיה וגילוי משמעויות חדשות.